

Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna
Žlutice, Jiráskova 344

Minimální preventivní program

Číslo jednací:	1654/2018
Vypracovala:	Mgr. Kamila Dvořáková, zást. řed. pro vzdělávací činnost, metodik prevence
Schválil:	Mgr. Jan Kubát, ředitel
Pedagogická rada projednala dne:	18. 9. 2018
Směrnice nabývá účinnosti ode dne:	18. 9. 2018

Charakteristika zařízení:

Školské zařízení se nachází ve městě Žlutice. Město je umístěné ve svahu nad údolím středního toku říčky Střely. Tvoří ho dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna. Školské zařízení se nachází v rozlehlém parku, kdy v horní části parku jsou umístěny DDŠ a v dolní části ZŠ. Za koordinaci preventivních aktivit na zařízení odpovídá školní metodik prevence. V rámci své činnosti se podílí na přípravě Minimálního preventivního programu, jeho realizaci a vyhodnocení jeho účinnosti. Spolupracuje s ředitelem zařízení, zástupkyní ředitele zařízení, výchovnou poradkyní, třídními učiteli a ostatními pedagogy a také s příslušnými organizacemi a institucemi.

Děti zde umístěné pocházejí ze závadového prostředí a často mají již zkušenost s různou formou porušování norem, předčasným sexem a drogou. V zařízení se práce s jedincem pohybuje častěji na úrovni sekundární prevence než například v prostředí základní školy. Náplň vlastní výchovné činnosti se tady do vysoké míry kryje s požadavky prevence negativních jevů. Provázanost školy a rodinné skupiny tvoří ucelenou linii směřování jedince požadovaným směrem. Prevenci ve zmiňovaném prostředí dělíme na konkrétní opatření – detekci a na výchovná opatření. Minimální preventivní program Dětského domova se školou, základní školou a školní jídelnou Žlutice vychází z Metodického doporučení MŠMT, č. j.: 21291/2010 - 28 k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních a z Metodického pokynu MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č.j.: 22294/2013-1 (novelizace září 2016). Stejně tak, jako v letech minulých i v letošním školním roce zůstává hlavní preventivní strategií našeho domova osvojování si základních kompetencí v oblasti zdravého životního stylu a prevence a rozvoj dovedností, které vedou u dětí k odmítání všech druhů sebepoškozujícího chování, projevů agresivity a porušování zákona.

Minimální preventivní program je výsledkem postupného upravování. Nově příchozí školní roky s sebou přináší nové nápady, nové podněty, ale také nové problémy. Na základě zkušeností pak vyhledáváme efektivní cesty, vedoucí ke zkvalitnění vlivů na naše děti. Komunikační dovednosti mezi učitelem, skupinovým vychovatelem, asistentem pedagoga, žákem a rodiči jsou důležitou oblastí tohoto programu. Důležitou součástí je také posilování jejich sebevědomí, sebeúcty a pěstování vzájemné úcty, odstraňování nevráživosti, nedůvěry, sobeckosti mezi sebou. S určitostí lze říci, že univerzální recept na tento složitý společenský problém neexistuje. Jakékoliv způsoby, které formují psychicky zdravou osobnost a vedou dítě k odmítavému postoji k těmto společenským jevům, je však třeba zkusit. Teprve až čas ukáže, jaké přinesly změny.

Cílové skupiny

V našem domově je realizován preventivní program v úzké součinnosti na úseku vyučování, na úseku mimoškolní činnosti, sociálních pracovníků, a na úseku správních zaměstnanců. Důraz klademe na primární ale hlavně na sekundární prevenci rizikových forem chování, neboť to odpovídá odbornému zaměření našeho zařízení.

Pedagogičtí pracovníci jsou jako cílová skupina pilířem při zaujímání stanovisek a postojů vůči rizikovým formám chování. Pedagogický pracovník je ve velké míře identifikačním vzorem pro dítě školního věku, a proto je důležité, aby sám byl v této oblasti informován a vzděláván. Profesionalita pedagogických pracovníků se pak musí projevit v kvalitnějším výchovném působení na děti, v odborném přístupu ke své práci, v odpovídajících reakcích na výskyt rizikových forem chování.

Centrální cílovou skupinu DDŠ tvoří chlapci ve věku zhruba od 10 do 16 let, v podstatě do ukončení povinné školní docházky. Mají soudně nařízenou ústavní výchovu, a proto jejich současným domovem není domácí prostředí, ale kolektivní zařízení. Neurotické projevy, tendence k agresivitě, trestná činnost, záškoláctví, zneužívání návykových látek, nedostatek hierarchie etických norem, nepodnětné domácí prostředí a citová deprivace jsou nejčastějšími charakteristikami v jejich anamnézách. Kromě vrozených indispozic, jsou tyto děti silně poznamenané celou řadou negativních společenských jevů. MPP je proto zaměřen divergentně a plánované aktivity mají široký kontext.

Koordinace preventivních aktivit v celoročním plánu práce

Úsek vyučování

Na úseku vyučování je poměrně široký prostor ke kognitivní stimulaci. V souladu se Školním vzdělávacím programem jsou vytvořeny vzdělávací plány jednotlivých předmětů, a je již dlouhodobá tradice, že úkoly MPP s nimi korespondují. Dle možností žáků a časových možností jsou témata zaměřena na předcházení všem rizikovým projevům chování u dětí. Pokud možno zábavnou formou, pomocí různých her, projektů a následné diskuse jsou žáci informováni o všech těchto jevech, se kterými se ve svém životě mohou běžně setkat. Nejsou jim podávány pouze strohé informace, ale především jde o to, aby si žáci na věc utvořili vlastní názor a přijali možné důsledky svého rozhodnutí. Zaměřujeme se na posílení sebedůvěry, komunikačních dovedností, sebepoznání, tolerance, sebe ocenění, přijetí odpovědnosti za své chování. Primární prevenci mají na starosti učitelé jednotlivých předmětů. S tématy z oblasti prevence se pracuje zejména v předmětech občanská výchova, přírodopis, chemie, zeměpis, český jazyk, ale třeba i tělesná výchova či praktické činnosti. K práci s tématy využíváme metody výkladu, samostatné práce, práce s médii, skupinovou práci, hraní rolí, práce s materiálem, besedy, přednášky. Dle možností a schopností učitelů zařazujeme „projektové dny“. Velmi příznivě na děti působí i sledování výukových filmů s touto tematikou, které učitelé do výuky zařazují. Škola taktéž monitoruje žáky s výrazně problémovým chováním. Těmto žákům je věnován zvýšený dohled třídních i ostatních učitelů. Z tohoto důvodu jsou posuny v chování těchto žáků pozorně sledovány a práce s žáky podléhá důsledné kontrole. Případné problémy se řeší (zpravidla ihned po zjištění) s ředitelem, vedoucím vychovatelem a metodikem prevence a následně je informován skupinový vychovatel žáka. Je důležité, aby pedagogičtí pracovníci jednali jednotně.

Úsek mimoškolní činnosti

Vzhledem k tomu, že výchova i vzdělání je zajištěno komplexně v jednom školském zařízení, je jasné, že požadavky a úkoly v této oblasti jsou téměř shodné.

K vytvoření pozitivní atmosféry v oblasti výchovy napomáhá celkový profesionální přístup pedagogických pracovníků. Těžiště této práce spočívá v individuálním kontaktu s dětmi v osobní rovině, nastolení pozitivní atmosféry ve vztahu vychovatel - žák, oboustrannou otevřenou komunikaci, pružnost a zainteresovanost vychovatele.

Každoroční mimoškolní činnosti prováděné v rámci prevence:

Pravidelně se zúčastňujeme sportovních akcí, pořádaných jinými zařízeními s vynikajícími úspěchy. V letošním školním roce budeme pokračovat. Velmi často se o víkendech děti vydávají na turistické pochody do přírody, pomáhat s úklidem hradu a rybaří. Velmi dbáme

na rodinnou výchovu a oslava svátků a tradic k nim určitě patří. O letních prázdninách organizujeme prázdninové pobyty. Všechny akce a činnosti, které organizujeme a provádíme, vychází z hlavního předpokladu naší strategie, a to, předcházet nudě dítěte. Je to v boji proti rizikovým formám chování ten nejúčinnější nástroj. Velmi dbáme na to, aby se na organizaci všech aktivit podílely děti samy, dle svých možností. Pracujeme tak s prožitkem dětí na odstraňování nevraživosti, nedůvěry, sobeckosti, k získání sebeúcty, úcty k ostatním. Jedná se o vlastní sebepoznání chlapců, vlastní sebevyjádření, objevení kreativity, nabytí zdravé sebedůvěry a posílení základních vazeb ve skupině.

Spolupráce s rodiči, kurátory OSPOD a dalšími odborníky

Vztah mezi rodinou a školskými institucemi není často vyvážený a komunikace je povrchní nebo žádná. K překonání této bariéry, při přijetí dítěte do našeho zařízení, jsou rodičům poskytnuty komplexní informace a dle zájmu jsou provedeni celým domovem, tj. školními třídami, odbornými učebnami a ubytovacími prostory. Naprostým standardem je nabídnutí spolupráce v podobě poradenských služeb. Rodičům je umožněno navštěvovat děti prakticky kdykoliv, po obdržení písemné či telefonické žádosti. Do budoucna bychom byli rádi, aby se rodiče účastnili i akcí, pořádaných našim domovem. Rodičům jsou podávány informace o prospěchu a chování žáků poměrně pravidelně, hlavně prostřednictvím skupinových vychovatelů, popř. sociální pracovnice. Aktuální výskyt rizikových forem chování řeší DDS s rodiči okamžitě, doplňuje je do osobního spisu dítěte a vždy nabídne rodičům vhodné poradenství. O plánovaných opatřeních jsou rodiče vždy dopředu informováni.

O všech důležitých skutečnostech, týkajících se dítěte, je také informován pověřený pracovník OSPOD. Velmi dbáme na dobré pracovní vztahy s kurátory dětí. Novým prvkem v komunikaci s veřejností je internet, resp. webové stránky našeho dětského domova se školou. Na těchto stránkách je veřejnost informována také o aktivitách vztahujících se k prevenci rizikových jevů v chování. Je zde možnost prostřednictvím internetu oslovit vedení školy, sociální pracovníci, popř. jednotlivé učitele či vychovatele. Naším cílem je tyto stránky neustále zdokonalovat.

Ve své práci využíváme i řadu odborníků z našeho okolí, se kterými úzce spolupracujeme.

Konkrétní cíle na školní rok 2018/2019

V souladu s Preventivní strategií DDS v oblastech rizikového chování se budeme v tomto školním roce zaměřovat především na tyto úkoly:

- Učit děti o svých právech, ale současně velmi důrazně je upozorňovat a učit, že mají své povinnosti. Tyto povinnosti nekompromisně vysvětlovat a vyžadovat.
- Provádět zhodnocení nočního chování ráno, před nástupem do školy.
- Provádět zhodnocení denního chování po ukončení školy, před nástupem na oběd.
- Zaměřit se na volné a samostatné vycházky dětí.
- Zapojit děti do kroužků a zájmových činností – zlepšit organizaci.
- Naučit děti „normálnímu chování“ bez dozoru pedagogického pracovníka.
- Zaměřit pozornost na prevenci vandalismu, rasismu a násilí obecně.
- Věnovat pozornost problematickým skupinám žáků nebo jednotlivcům.
- Zaměřit se na oblasti kouření, alkoholu a ostatních návykových látek.
- Předcházet rizikovému sexuálnímu chování, vychovávat k odpovědnosti za zdraví.

- Působit na rodiče, aby posilovali vazby dítěte na rodinu.

Závěr

Minimální preventivní program chápeme jako cestu, jednu z mnohých. Na ni se vydáváme společně s dětmi, jejich rodiči a kurátory a ostatními jim blízkými osobami. Očekáváme, že na jejím konci bude vytvořen základ osobnosti člověka, který je (s ohledem na svůj věk) schopný orientovat se v reálném světě, zkoumat jej, ptát se a dělat rozhodnutí. Člověk, který bude umět nakládat se svým volným časem, zvládat základní sociální dovednosti a bude si vážit svého zdraví.

Prevence šikany

1. Charakteristika šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrožit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a obvykle opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí druhé osobě, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako nápadné přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševním a tělesném zdraví.

Šikana je agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje (nikoli nutně) a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku pro oběť a samoučelností agrese.

Jednou z nejčastějších forem šikany je také elektronická šikana, tj. **kyberšikana**, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, spoluzaci.cz nebo facebook.com apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhružných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhružné SMS nebo e-maily apod. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti. Pokud je oběť šikanována ve třídě, svědky pomluv, nadávek, posmívání a ztrapňování je max. několik desítek lidí. V prostředí internetu může být svědkem (ale i útočníkem) stejného chování i několik desítek tisíc lidí. Kyberšikana bývá u dětí školního věku často doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany. Je tedy důležité při řešení prověřit případné souvislosti s klasickou šikanou. Tedy pokud probíhá klasická šikana (např. nadávky, ponižování), je nutné zjistit situaci oběti v kyberprostoru (mobil, profil, chat apod.) a naopak. Škola by se kyberšikanou měla zabývat vždy, když se o ní dozví. Základním úkolem musí být zmapování konkrétního případu, které škole pomůže rozhodnout se pro správný postup řešení

Pocit bezpečí každého jedince je neodmyslitelnou podmínkou vytváření produktivního prostředí a dobrého sociálního klimatu školy. Všechny školy a školská zařízení mají proto povinnost předcházet všem náznakům agresivity a všem způsobům šikanování mezi žáky a svěenci. Šikanování nesmí být pracovníky školy v jakékoli formě akceptováno. Šikanování se ve své zárodečné formě vyskytuje prakticky na všech školách. Probíhá nejčastěji mezi žáky ve stejné třídě či výchovné skupině a odehrává se v době přestávek, cestou do školy a ze školy nebo v době osobního volna. Škola má odpovědnost za žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat

bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování. Z tohoto důvodu pedagog musí šikanování mezi žáky neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

Učitel nebo vychovatel, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřežehnutí trestného činu. V úvahu přicházejí i další trestné činy jako např. nadřívání či schvalování trestného činu, v krajním případě i podněcování. Skutkovou podstatu úcastenství na trestném činu podle § 10 trestního zákona může jednání pedagogického pracovníka naplňovat v případě, že o chování žáků věděl a nezabránil spáchání trestného činu např. tím, že ponechal šikanovaného samotného mezi šikanujícími žáky.

2. Projevy šikanování

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu s následky především na psychickém zdraví. Jejich znaky je možno rozdělit podle různých hledisek přibližně do následujících skupin:

- verbální přímé a nepřímé,
- fyzické přímé a nepřímé,
- aktivní a pasivní.

Za určitých okolností může šikanování přerůst až do forem skupinové trestné činnosti a v některých opravdu závažných případech nabýt i rysy organizovaného zločinu. Příklady znaků šikanování, které neustále přibývají, jsou uvedeny v příloze.

3. Školy v prevenci šikanování

Je nutné, aby se s podstatou, formami a nebezpečnými důsledky šikany jako antisociálního chování jedinců i skupin žáků seznámili všichni žáci, učitelé, vychovatelé, výchovní poradci, ředitelé škol a školní inspektoři. Žáci i pedagogové by měli vědět, že tyto formy chování nejsou neškodnou legrací a zábavou, měli by být seznámeni zejména s negativními důsledky šikany, a to jak pro její oběti, tak pro její pachatele. Za zvlášť nebezpečnou je třeba považovat tendenci podceňovat počáteční projevy šikanování. Každý pedagogický pracovník vede důsledně a systematicky žáky a studenty k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka a rozvíjí zejména:

- pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka,
- respekt k individualitě každého jedince,
- etické jednání (humanita, tolerance),
- jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

Všichni pedagogičtí pracovníci využívají možností osobní, společenské a morální výchovy v prevenci šikanování a prohlubovat si své znalosti a dovednosti v tomto oboru. V rámci účinné prevence šikanování je při přípravě a realizaci celoškolské strategie důležité zejména: Zajistit účast školního metodika prevence a případně i dalších učitelů v akreditovaných kurzech k problematice šikanování. Školní metodik prevence bude informovat pedagogické pracovníky školy nebo školského zařízení o dané problematice. Bude se aktivně podílet na řešení případů šikanování a napomáhat svým kolegům zvládnout základní postup a strategii při řešení konkrétních situací. Navodit úzkou spolupráci mezi žáky, rodiči a pedagogy a jasně vymezením možnosti oznamovat i zárodky šikanování (při zachování důvěrnosti takovýchto sdělení).

Zajistit v souladu s pracovním řádem zvýšený a kvalitní dohled pedagogů o přestávkách, před začátkem vyučování, po jeho skončení i během osobního volna, a to hlavně v prostorách, kde k šikanování již došlo nebo kde by k němu mohlo docházet.

-Seznámit pedagogy se systémem školy pro oznamování a vyšetřování šikanování, vést pečlivou evidenci všech případů agresivního chování a šikanování mezi spolužáky - aktivně zapojit do prevence šikanování i nepedagogické pracovníky.

- Zvyšovat informovanost pedagogů v této oblasti, doplňovat školní knihovnu o literaturu z oblasti problematiky agresivního chování a šikanování, účastnit se DVPP apod.
- Informovat pedagogy, žáky i rodiče o tom, co dělat v případě, když se dozvědí o šikanování.
- Spolupracovat s odbornými službami resortu školství (pedagogicko-psychologickou poradnou a s dalšími odbornými pracovišti poradenských a preventivních služeb v regionu, poskytujícími odbornou konzultaci psychologickou péči, s metodiky preventivních aktivit a s dalšími odborníky v regionu).

4. Metody řešení šikanování

Při vyšetřování šikany dodržují pedagogové strategii prováděnou v těchto pěti krocích:

- Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
- Nalezení vhodných svědků.
- Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
- Zajištění ochrany obětem.
- Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.
- Při skupinovém násilí vůči oběti je nutný následující postup:
  - Překonání šoku pedagoga a bezprostřední záchrana oběti.
  - Domluva pedagogů na spolupráci a postupu vyšetřování.
  - Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
  - Pokračující pomoc a podpora oběti.
  - Nahlášení policii.
  - Vlastní vyšetřování.

Účastní-li se šikanování většina problémové skupiny, nebo jsou-li normy agresorů skupinou akceptovány, je k řešení přizván, aby šetření vedl odborník - specialista na problematiku šikanování (z pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, diagnostického ústavu, krizového centra apod.)

5. Výchovná opatření

Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů nápravná opatření, z nichž některá přicházejí při šikanování v úvahu:

- výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy; podmíněné vyloučení a vyloučení ze školy - nelze použít v případě žáka, který plní povinnou školní docházku);
- realizace individuálního výchovného plánu agresora;
- snížení známky z chování;
- převedení do jiné třídy, pracovní či výchovné skupiny (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek);
- doporučení rodičům;
- podání návrhu orgánu sociálně-právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu

Oběti šikanování bude nabídnuta psychologická péče PPP nebo jiného poradenského pracoviště.

6. Spolupráce školy s rodiči žáků

Při podezření na šikanování žáka je nezbytná spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků jak s rodinou oběti, tak i s rodinou

agresora. Nelze však předpokládat, že rodiče budou vždy hodnotit situaci objektivně, proto se doporučuje upozornit je na to, aby si všímali možných příznaků šikany a nabídnout jim pomoc. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací. Pokud se rodiče setkají, s příznaky šikanování, měli by se poradit s třídním učitelem, školním metodikem prevence, ředitelem školy, popř. psychologem nebo jiným specialistou.

7. Spolupráce školy se specializovanými a ostatními institucemi

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, výchovného poradce nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány, a to zejména ve zdravotnictví s pediatry, odbornými lékaři, psychiatrickou péčí, v oblasti soudnictví se soudci, obhájci a žalobci (také využívání alternativních trestů), v oblasti sociální péče s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou).

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

Dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí. Tato povinnost vyplývá ze školského zákona (§ 21 odst. 2 školského zákona).

Škola ohlašuje orgánu sociálně-právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný, nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo. Situace ohrožení dítěte přitom musí trvat po takovou dobu nebo nabývat takové intenzity, že nepříznivě ovlivňuje vývoj dítěte anebo je nebo může být příčinou nepříznivého vývoje dítěte (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů); v případě šikany se jedná o všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci a dále případy, které sice výše uvedeným nebyly oznámeny, avšak které jsou svou povahou velmi závažné a nasvědčují tomu, že dítě se nachází v nepříznivé sociální situaci, jelikož jeho přirozené prostředí nedokáže dostatečným způsobem naplňovat své funkce při zajišťování přiměřené ochrany příznivého vývoje dítěte.

Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství. Tuto skutečnost oznámí ředitel školy nebo jiná pověřená osoba jakoukoliv formou (písemně, telefonicky, osobně) na Policii ČR, v ideálním případě přímo specialistovi na problematiku mládeže Služby kriminální policie a vyšetřování, jinak na nejbližším obvodním oddělení Policie ČR. V takovém případě vystupuje tato osoba jako oznamovatel a má právo na vyzoomění do jednoho měsíce od podání oznámení. Oznámení může podat také zákonný zástupce dítěte.